

Usnesení

Zvláštní senát zřízený zákonem č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, rozhodl ve složení: předseda JUDr. Karel Podolka a soudci JUDr. Marie Žišková, JUDr. Roman Fiala, JUDr. Michal Mazanec, JUDr. Pavel Pavlík a JUDr. Petr Příhoda, o návrhu Okresního soudu v Olomouci na rozhodnutí sporu o věcnou příslušnost mezi Okresním soudem v Olomouci a Krajským soudem v Ostravě, za další účasti žalobce Ing. M. S., zastoupeného JUDr. Dagmar Unarovou, advokátkou se sídlem Olomouc, Wellnerova 3a, a žalovaných: 1) Zeměměřický a katastrální inspektorát v Opavě, se sídlem Opava, Praskova 11, 2) J. H., 3) N. H., 4) L. Č. r., s. p. – L. s. Š., 5) V. l. a s. ČR, s. p., 6) Správa silnic Olomouckého kraje, se sídlem Olomouc, Lipenská 120, a 7) obec Hlubočky, se sídlem Hlubočky, Olomoucká 17, o námitkách proti obsahu obnoveného katastrálního operátu, ve věci vedené u Okresního soudu v Olomouci pod sp. zn. 26 C 352/2003,

t a k t o :

I. Příslušný vydat rozhodnutí ve věci žaloby proti rozhodnutí Zeměměřického a katastrálního inspektorátu v Opavě ze dne 18. 12. 2002, čj. O-91/489/2002, o námitkách proti obsahu obnoveného katastrálního operátu, je soud ve správním soudnictví.

II. Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 9. 10. 2003, čj. 22 Ca 110/2003-12, se zrušuje.

O d ů v o d n ě n í :

Dne 15. 9. 2004 se obrátil Okresní soud v Olomouci na zvláštní senát s návrhem na zahájení řízení o kompetenčním sporu, který vznikl mezi ním a Krajským soudem v Ostravě ve věci žaloby Ing. M. S. proti rozhodnutí Zeměměřického a katastrálního inspektorátu v Opavě o námitkách proti obsahu obnoveného katastrálního operátu.

Ze spisu vyplynuly tyto podstatné skutečnosti:

Žalobce a další účastníci řízení vnesli námitky proti obsahu obnoveného katastrálního operátu katastrálního území H. V. Katastrální úřad v Olomouci o námitkách rozhodl dne 2. 9. 2002. Proti jeho rozhodnutí podalo odvolání několik účastníků řízení, mj. i žalobce. Zeměměřický a katastrální inspektorát v Opavě (dále jen „inspektorát“) svým rozhodnutím ze dne 18. 12. 2002 všechna odvolání zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil. V odůvodnění rekapituloval postup správního orgánu I. stupně při zjišťování průběhu hranic. Jelikož ohledně průběhu hranic nedošlo – s jednou výjimkou – mezi vlastníky dotčených pozemků ke shodě, považoval katastrální úřad za platné ty hranice, které byly obsahem katastrálního operátu před obnovou, a jejich geometrické a polohové určení proto z dosavadního katastrálního operátu převzal. Hranice, u nichž došlo k rozporu mezi tvrzeními vlastníků o jejich průběhu, označil katastrální úřad v souladu s § 14 odst. 6 zákona ČNR č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), jako hranice sporné. Výměry jednotlivých parcel, které byly v odvoláních zpochybněny, nejsou závazným údajem pro právní úkony týkající se nemovitostí vedených v katastru; zpřesněním výměry parcely mimoto nejsou dotčeny právní vztahy k pozemku. K námitce v žalobcově odvolání, podle níž katastrální úřad

svévolně změnil délku hranice mezi pozemky p. č. 961 a p. č. 1215, inspektorát uvedl, že hranice je zobrazena na podkladě zjišťování hranic v terénu, které žalobce odsouhlasil; její délka je nepatrně dotčena doplněním sporné hranice mezi pozemky p. č. 961 a p. č. 956 v žalobcův prospěch.

Žalobce napadl toto rozhodnutí inspektorátu žalobou u Krajského soudu v Ostravě; namítl zde, že ač hranice pozemků p. č. 1215 a p. č. 961 nebyla mezi vlastníky těchto pozemků nikdy sporná, katastrální úřad ji v obnoveném katastrálním operátu zkrátil o pět metrů; to mělo vliv na hranice pozemku p. č. 961, jehož je žalobce vlastníkem, a bylo tím zasaženo do žalobcova vlastnického práva.

Krajský soud v Ostravě žalobu odmítl usnesením ze dne 9. 10. 2003, čj. 22 Ca 110/2003-12; jelikož ve správním řízení bylo rozhodováno o námitkách proti obsahu obnoveného katastrálního operátu, jedná se podle jeho názoru o právní věc vyplývající z občanskoprávních vztahů (z vlastnického práva k nemovitostem). Žaloba je proto nepřijatelná podle § 68 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního; věc však může být projednána na návrh v občanském soudním řízení vedeném podle části páté občanského soudního řádu, o čemž soud žalobce poučil.

Žalobce nato podal žalobu u Okresního soudu v Olomouci. Tento soud, popíraje svou pravomoc rozhodovat ve věci, jako navrhovatel předložil věc zvláštnímu senátu s poukazem na § 104c odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též „o. s. ř.“). Okresní soud je přesvědčen, že rozhodnutí o změně katastrálního operátu, resp. o námitkách proti obsahu obnoveného katastrálního operátu, není rozhodnutím správního orgánu o soukromoprávní věci ve smyslu § 244 o. s. ř., nýbrž naopak rozhodnutím o věci, která vyplývá z veřejnoprávních vztahů. Proto navrhl, aby zvláštní senát určil, že příslušný vydat rozhodnutí v této věci je soud ve správním soudnictví, a aby zároveň zrušil usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 9. 10. 2003.

Při řešení vzniklého sporu o věcnou příslušnost mezi Okresním soudem v Olomouci a Krajským soudem v Ostravě se zvláštní senát řídil následujícími úvahami:

Obnova katastrálního operátu podle § 13 a násl. katastrálního zákona slouží k vyhotovení nového souboru geodetických a popisných informací katastrálního operátu. Katastrální úřad ji zahajuje bez návrhu a provádí ji a) novým mapováním, b) přepracováním souboru geodetických informací, c) na podkladě výsledků pozemkových úprav. Cílem obnovy katastrálního operátu je jeho aktualizace buď po stránce obsahové (je-li skutečný průběh hranic v terénu jiný, než jak je zapsán ve stávajícím katastrálním operátu – ať už následkem technické nedokonalosti původní evidence, faktického vývoje či v důsledku provedených pozemkových úprav), nebo po stránce formální (převedením katastrální mapy z grafické formy do formy grafického počítačového souboru). Již z tohoto stručného popisu je zřejmé, že obnova katastrálního operátu je souborem úkonů evidenčního a technického rázu a že nesměruje ke změně právních vztahů; ostatně § 5 odst. 7 katastrálního zákona stanoví, že právní vztahy nemohou být dotčeny revizí údajů katastru, opravou chyb v katastrálním operátu ani obnovou katastrálního operátu, pokud jejich změna není doložena listinou.

V posuzované věci byla provedena obnova katastrálního operátu novým mapováním, tedy postupem směřujícím k obsahové aktualizaci katastrální evidence. Katastrální úřad, který o námitkách účastníků řízení (v důsledku jejich předchozích úspěšných odvolání) rozhodoval celkem třikrát, provedl dodatečné zjišťování průběhu vlastnických hranic pozemků; tam, kde se účastníci neshodli, pak hranice vedoucí mezi jejich pozemky

ponechal zanesené podle původní evidence a označil je jako sporné. Žalobcově domněnce, že vyznačení sporné hranice je zásahem do jeho vlastnického práva, nelze přisvědčit. Katastrální úřad není vůbec nadán pravomocí rozhodovat o existenci či o rozsahu vlastnického práva k nemovitostem (rozhoduje jen o povolení vkladu tohoto práva do katastru, a to ve zcela jiném řízení podle § 2 a násl. zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem): ani v žalobcově věci nerozhodoval o vlastnickém právu, nýbrž pouze o tom, jak budou hranice jeho pozemku nadále vyznačeny v katastrální evidenci.

Žalobcovy domněnky o povaze rozhodování katastrálního úřadu neměly nicméně vliv na procesní průběh věci; bez ohledu na to, jak svůj nárok vnímal, totiž žalobce postupoval správně a žalobu podal ke Krajskému soudu v Ostravě jako soudu rozhodujícímu ve správním soudnictví. Právě tento soud však pochybil, když dospěl k závěru, že žalobcova právní věc „vyplývá z vlastnického práva k nemovitostem“ jakožto občanskoprávního vztahu, a z tohoto důvodu žalobu odmítl. Formulaci „vyplývá z občanskoprávních vztahů“ (§ 244 odst. 1 o. s. ř.) si krajský soud vyložil příliš široce: „vyplývat“ totiž neznamená jakkoli souviset s vlastnickým právem. Při takovém výkladu by se jako rozhodování o věcech vyplývajících z občanskoprávních vztahů, resp. o věcech soukromoprávních, dala paušálně a bez bližšího zkoumání označit převážná část agendy katastrálních úřadů, neboť jednou z nejvýznamnějších funkcí katastru nemovitostí je evidence věcných práv k nemovitostem jakožto práv nepochybně soukromých. Tento závěr je ale nesprávný; příslušnost soudu se v každém jednotlivém případě řídí nikoli abstraktně pojatou soukromoprávní či veřejnoprávní povahou určitého institutu (zde vlastnického práva k nemovitosti), nýbrž charakterem konkrétního zásahu do právní sféry účastníka řízení, k němuž došlo v důsledku rozhodnutí správního orgánu.

Do rozhodování obecných soudů sice spadají věci vkladu práva k nemovitostem (§ 249 odst. 2 o. s. ř.), které jsou těsně spjaty s občanskoprávními instituty vyžadujícími ke své účinnosti knihovní řízení a zápis do veřejných registrů; obnova katastrálního operátu však není věcí vyplývajících ze soukromoprávních vztahů, nýbrž souborem evidenčních úkonů, jimiž se nezasahuje do subjektivních soukromých práv. Řízení o námitkách proti obsahu katastrálního operátu obnovovaného novým mapováním, v němž se zkoumá případné pochybení katastrálního úřadu při zjišťování průběhu hranic, tak není řízením, v němž správní orgán rozhoduje spory nebo jiné právní věci vyplývající z občanskoprávních vztahů. Rozhodnutí vydaná v takovém řízení proto podléhají přezkumné pravomoci soudů ve správním soudnictví.

Na povahu rozhodnutí inspektorátu o námitkách nemá vliv ani skutečnost, že zpochybněním průběhu hranice pozemků (jejíž jednu část během mapování odsouhlasil a jejíž zbývající část byla v evidenci vyznačena jako sporná) žalobce usiluje o to, aby jeho pozemek byl vyznačen v jiných hranicích a v jiné výměře, než jaké má za existující katastrální úřad. Spor o určení průběhu hranice je sporem o rozsah vlastnického práva, který vyplývá z občanskoprávních vztahů (§ 7 odst. 1 o. s. ř.); katastrální orgány však v této věci o takovém sporu nerozhodovaly, a jak bylo řečeno výše, ani tak činit nemohou. Právní vztahy k pozemku by ostatně mohly být dotčeny jen tehdy, byla-li by jejich případná změna doložena listinou; to se ovšem nestalo. Žalobce se může domáhat určení průběhu hranice u obecného soudu žalobou podle části třetí občanského soudního řádu; v řízení o námitkách proti obnovenému katastrálnímu operátu však takové nároky s úspěchem vznášet nelze.

Jelikož tedy rozhodnutí o námitkách proti obsahu obnoveného katastrálního operátu (resp. rozhodnutí o odvolání v takové věci) není rozhodnutím ve věci vyplývající ze soukromoprávních vztahů, zvláštní senát vyslovil, že rozhodnout o věci přísluší soudu ve správním soudnictví.

Zvláštní senát zruší v souladu s § 5 odst. 3 zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, rozhodnutí, kterým strana kompetenčního sporu popřela svou pravomoc o věci rozhodovat, ačkoliv podle rozhodnutí zvláštního senátu je vydání rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení v její pravomoci. Dalším výrokem proto zvláštní senát zrušil usnesení Krajského soudu v Ostravě v rozsahu, který výroku, jímž byla pravomoc určena, odporuje.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. června 2005

JUDr. Karel Podolka
předseda zvláštního senátu